

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 48/05-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. marca 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Tomáša Boľoša, Exekútorový úrad B. B., zastúpeného advokátom JUDr. J. L., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1 Er 633/1997, Ex 422/96 z 30. júla 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Tomáša Boľoša o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2004 doručená sťažnosť Mgr. Tomáša Boľoša, Exekútorový úrad B. B., (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základných práv podľa čl. 12 ods. 2, čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“) sp. zn. 1 Er 633/1997, Ex 422/96 z 30. júla 2004 v časti výroku o trovách exekúcie.

Sťažovateľ je súdnym exekútorom, ktorý na základe poverenia okresného súdu z 18. apríla 1997 vykonával exekúciu na návrh oprávneného R. S. K., spol. s r. o., R. S.

(ďalej len „oprávnený“), proti povinnému Ing. P. F., FILO FOOD, spol. s r. o., H. o vymoženie 53 483 Sk s príslušenstvom.

Dňa 14. septembra 1998 zaslal súdny exekútor oprávnenému oznámenie o stave exekučného konania sp. zn. EX 442/1996, v ktorom súdny exekútor oznámil, že povinný je nemajetný. Dňa 15. decembra 1998 podal súdny exekútor návrh oprávneného na zastavenie exekučného konania sp. zn. EX 442/1996 spolu s vyčíslením trov exekúcie.

Dňa 14. apríla 2004 okresný súd doručil súdnemu exekútorovi výzvu, v ktorej žiadal súdneho exekútora o predloženie časovej špecifikácie jednotlivých úkonov exekučnej činnosti. Dňa 26. apríla 2004 zaslal súdny exekútor okresnému súdu časovú špecifikáciu trov exekučného konania. Dňa 30. júla 2004 okresný súd napadnutým uznesením exekúciu zastavil a zároveň sťažovateľovi nepriznal náhradu trov exekúcie a proti výroku o náhrade trov exekúcie nepripustil odvolanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. augusta 2004. Týmto uznesením bolo podľa sťažovateľa porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (nepripustením odvolania proti trovám exekúcie), ako aj základné právo na odmenu za vykonanú prácu podľa čl. 36 písm. a) v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy (nepripustením náhrady trov exekúcie).

Sťažovateľ poukazuje na to, že z ustanovení § 200 a § 203 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a ani z ustanovení § 14 a § 15 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (ďalej len „vyhláška“) *„nevyplýva pre súdy oprávnenie nepriznať exekútorovi odmenu určenú podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu“* ani *„... oprávnenie nepriznať exekútorovi náhradu hotových výdavkov...“* podľa § 22 vyhlášky.

V spojitosti s uvedeným sťažovateľ argumentuje tým, že v zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, je účastníkom konania okrem oprávneného a povinného aj poverený exekútor, ktorý podľa § 196 citovaného zákona má vždy nárok na náhradu trov, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času za výkon exekučnej činnosti. Rozdiel podľa neho spočíva len v subjekte (oprávnený a povinný), ktorý ich má uhradiť. V okolnostiach prípadu zastavením exekúcie, ktoré sťažovateľ žiadnym

procesným úkonom nezapríčinil, nemôže znášať vzniknuté trovy na vlastnú ťarchu, vlastné náklady, pretože vykonal exekúciu (prácu – službu pre oprávneného) a v súvislosti s tým vynaložil vlastné prostriedky na zisťovanie majetkových pomerov povinného. Podľa sťažovateľa niet žiadneho zákonného dôvodu, pre ktorý by mal znášať trovy exekúcie vykonávanej na návrh oprávneného proti povinnému na vlastnú ťarchu pri jej zastavení, keďže sa exekúcia vykonáva ako súčasť súdnej ochrany garantovanej čl. 46 ods. 1 ústavy.

Povinnosť znášať vzniknuté trovy exekúcie by mal iba v prípade, ak by k zastaveniu exekúcie došlo z dôvodov pochybenia exekútora, resp. v prípade, že súdny exekútor vykonáva exekučné konanie v rozpore s ústavou, Exekučným poriadkom a ostatnými právnymi predpismi. Podľa sťažovateľa a dikcie ustanovenia § 196 Exekučného poriadku vyplýva zákonný a nespochybniteľný nárok súdneho exekútora na trovy exekúcie, ktoré mu patria vždy, pokiaľ sa súdny exekútor náhrady trov exekúcie výslovne nevzdá.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie okresného súdu „... v časti výroku o trovách exekúcie č. k. 1 Er 633/97 zo dňa 30. 07. 2004, ktorým bolo porušené sťažovateľovo základné ľudské právo garantované čl. 12 ods. 2., čl. 36 písm. a) a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ...“ a vec vrátil na ďalšie konanie, prikázal okresnému súdu konať vo veci a priznal mu právo na trovy exekúcie vo výške 3 067,70 Sk na ťarchu oprávneného v exekučnom konaní sp. zn. EX 442/1996.

Súčasne sťažovateľ požiadal o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom vo výške 1 272 Sk.

II.

1. Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z predloženého rovnopisu napadnutého uznesenia okresného súdu bolo zistené, že podľa § 57 ods. 1 písm. c) Exekučného poriadku uznesením sp. zn. 1 Er 633/1997, Ex 422/96 z 30. júla 2004 exekúciu zastavil, pretože tak navrhol ten, kto navrhol jej vykonanie, a súčasne nepriznal sťažovateľovi náhradu trov konania. V poučení súd uviedol, že proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie (okrem výroku, ktorým bola oprávnenému uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok).

Sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože okresný súd nechránil a negarantoval toto základné právo sťažovateľa podľa zákonného predpisu pri uplatňovaní jeho práva na priznanie náhrady trov exekúcie v rámci núteného výkonu rozhodnutia - exekúcie (nezákonné rozhodnutie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s vylúčením práva riadneho opravného prostriedku).

2. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania. Tento nárok však možno uplatniť a priznať len v súlade s čl. 46 ods. 4 ústavy a v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy, t. j. za splnenia zákonných predpokladov na jeho priznanie, ktoré sú obsiahnuté v príslušných procesných poriadkoch, v posudzovanom prípade je to Exekučný poriadok [§ 254 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)].

Výklad zákonného ustanovenia, ktoré vo svojej hypotéze upravuje predpoklady na vznik nároku na náhradu trov konania, patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu. Platí to aj pre priznanie nároku na náhradu trov podľa § 203 Exekučného poriadku.

Podľa § 203 Exekučného poriadku ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Okresný súd uplatnenú náhradu trov exekúcie sťažovateľovi nepriznal a voči rozhodnutiu neprípustil opravný prostriedok. Vychádzal pritom z obsahu ustanovenia § 203 Exekučného poriadku, z ktorého je zrejmé, že v prípade zastavenia exekúcie má súd možnosť, a nie povinnosť zaviazať na náhradu trov exekúcie oprávneného, nie však povinného. Predpokladom uloženia tejto povinnosti oprávnenému je úvaha súdu o miere jeho procesného zavinenia na zastavení exekúcie. Okresný súd ako exekučný súd vylúčil akékoľvek zavinenie vychádzajúc z toho, že oprávnený nemohol predvídať nemajetnosť povinného ani pri náležitej opatrnosti.

Ústavný súd konštatuje, že interpretácia a aplikácia § 203 Exekučného poriadku okresným súdom nie je v rozpore s účelom a cieľom tohto ustanovenia, ktoré vo svojom texte nesporne obsahuje aj zákonnú možnosť náhradu trov zastavenej exekúcie nepriznať.

Vyplýva to z toho, že citované ustanovenie obsahuje možnosť voľnej úvahy opierajúcej sa o vyhodnotenie postupu oprávneného, miery jeho zavinenia, a napokon aj to, že aj keby tu bolo zavinenie, rozhoduje jeho intenzita. Odôvodnenie nepriznania nevyhnutných trov zastavenej exekúcie plne využíva rozsah na voľnú úvahu a nie je nelogické alebo prekračujúce hypotézu § 203 ods. 1 Exekučného poriadku.

V tejto spojitosti nie je ústavne významná argumentácia sťažovateľa o povinnosti znášania trov exekúcie oprávneným v prípade zastavenia exekúcie z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie, pretože okresný súd nepriznal náhradu trov podľa § 203 ods. 1 Exekučného poriadku a zmienka o nemajetnosti povinného, ako to plynie z kontextu odôvodnenia, by mohla mať význam len z hľadiska zavinenia oprávneného na zastavení exekúcie v súvislosti s konkurzom v prípade, že bol vyhlásený na majetok povinného.

3. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj prístup k súdnej ochrane poskytovanej odvolacím (opravným) súdom za predpokladov upravených v čl. 46 ods. 4 a čl. 56 ods. 1 ústavy. Z toho vyplýva, že prístup k opravnému súdu je súčasťou základného práva len vtedy, ak tento prístup umožňujú procesné poriadky upravujúce postupy súdu a iných orgánov vykonávajúcich súdnu moc, v tomto prípade vyššieho súdneho úradníka. V prípade, že procesné poriadky výslovne neumožňujú podanie odvolania, nie je možné založiť jeho prípustnosť poučením v konkrétnom súdnom rozhodnutí a súčasne sa nedá uvažovať ani o porušení základného práva na súdnu ochranu poskytovanú riadnym opravným súdom.

Podľa § 254 ods. 1 OSP na výkon rozhodnutia a na exekučné konanie podľa Exekučného poriadku sa použijú príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podľa § 202 ods. 2 OSP proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku nie je prípustné odvolanie, pokiaľ nie je výslovne v tomto zákone ustanovené, že odvolanie prípustné je. V ustanovení § 203 ods. 1 Exekučného poriadku nie je upravená prípustnosť riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách zastavenej exekúcie. Preto proti takému uzneseniu nie je odvolanie prípustné.

Podľa § 374 ods. 3 prvej vety OSP proti rozhodnutiu vydanému v občianskom súdnom konaní súdnym úradníkom alebo justičným čakatelom možno podať odvolanie za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu. Z toho vyplýva, že okresný súd nemohol, hoci bol obsadený pri rozhodovaní o trovách exekúcie vyšším súdnym úradníkom, pripustiť odvolanie, pretože to nepripúšťa ani citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

Poučenie v napadnutom uznesení zodpovedá zákonu aj základnému právu na súdnu ochranu. Preto okresný súd zjavne nemohol porušiť základné právo na súdnu ochranu (prístup k riadnemu opravnému konaniu). Ústavný súd zdôrazňuje, že poučenie zodpovedá aj príkazu v čl. 2 ods. 2 ústavy.

4. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie čl. 12 ods. 2 a čl. 36 písm. a) ústavy, ústavný súd konštatuje, že závery prijaté o neopodstatnenosti sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu sa v celom rozsahu vzťahujú aj

na záver o neopodstatnenosti sťažnosti vo vzťahu k označeným článkom ústavy, ktoré už preto nie je potrebné podrobnejšie odôvodňovať. Ak totiž okresný súd zjavne neporušil základné právo na súdnu ochranu, potom sa nemohol dopustiť ani porušenia predmetných článkov ústavy.

Na základe uvedených záverov ústavný súd odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pre odmietnutie sťažnosti ako celku už ústavný súd nerozhodoval o ďalších návrhoch uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2005